

**Gemeente
Rotterdam**

Maatschappelijke Ontwikkeling
Welzijn, Samenleven, Sport, Digitale Inclusie
Faouzi Achbar MBA MSC

Bezoekadres: Het Timmerhuis
Halvemaanpassage 90, Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Internet: www.rotterdam.nl

Van: S. van den Broek, S. El Hammouti en R.
Liu-van Dorp
Telefoon: 14 010
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Ons kenmerk: M2210-1827 - 22bo006361

Onderwerp: Het pad naar nieuw beleid
Samenleven

Datum: 3 november 2022

Aan de commissie WIOSSAN

Geachte commissieleden,

Gelijkwaardigheid, discriminatiebestrijding en inburgering hebben de aandacht in onze samenleving. Alleen al in de afgelopen jaren zijn de sociale ontwikkelingen die raken aan deze thema's talrijk: de Black Lives Matter demonstratie op de Erasmusbrug, het onderzoek naar het koloniale verleden, landelijke en internationale voorbeelden van seksueel grensoverschrijdend gedrag, de toeslagenaffaire en een nieuwe Wet inburgering onder regie van de gemeenten. Kortom: de maatschappij is volop in beweging.

Dit heeft de afgelopen bestuursperiode (2018-2022) het dossier Samenleven gevormd, met opeenvolgend het actieprogramma *Rotterdamse Aanpak Statushouders, Relax. Dit is Rotterdam*, het intensiveringsprogramma *Rotterdam tegen Racisme*, het stadsprogramma *Ons koloniale en slavernijverleden en de stad van nu*, en als laatste de *Rotterdamse Aanpak Inburgering*. Nu is het tijd voor nieuw samenlevingsbeleid voor één stad.

De komende periode zal in het teken staan van het proces om, in nauwe betrokkenheid van uw raad en Rotterdammers, te komen tot een breed gedragen samenlevingsbeleid. De twee belangrijkste pijlers onder dit beleid zijn 1) participatie en 2) beleid op basis van wetenschap. Beide onderdelen worden in deze brief nader toegelicht.

Participatie: in gesprek met de stad

De gemeente heeft door de jaren heen beleidsinhoudelijke kennis, kunde en (praktijk)ervaring opgebouwd als het gaat om de onderliggende thema's en mogelijke beleidsinterventies daarop; bijvoorbeeld als het gaat om de bevordering van emancipatie, gelijkwaardigheid en inclusie, maar ook het bestrijden en voorkomen van discriminatie en racisme en de ondersteuning van nieuwkomers. Deze expertise is mede tot stand gekomen in samenwerking met vele lokale maatschappelijke organisaties, RADAR en onderzoeksinstituten als de Erasmus Universiteit en het Verwey Jonker instituut.

In aanvulling daarop zijn de verschillende perspectieven uit de stad onmisbaar om als één stad te kunnen samenleven. Door in gesprek te gaan met Rotterdammers, krijgen de mensen en organisaties voor wie het beleid gemaakt wordt een podium. Hiermee halen we een veelheid aan perspectieven, kennis en ervaring binnen, dat het beleid beter maakt, draagvlak en gewicht geeft. We werken volgens het principe: inclusief beleid moet inclusief tot stand komen.

Participatieproces

In de periode van eind november 2022 tot en met februari 2023 spreken we met Rotterdammers over circa 30 onderwerpen die we verdelen in 12 thema's (zie verderop in deze brief). Per thema vinden 2 tot 4 gesprekken plaats met wisselende deelnemers. Het netwerk van de gemeente en drie betrokken partnerorganisaties wordt gericht uitgenodigd. Daarnaast krijgen Rotterdammers via verschillende kanalen een open uitnodiging om deel te nemen. Jongeren bezoeken we in de klaslokalen tijdens burgerschapslessen. Iedereen mag zich inschrijven op het onderwerp waar hij/zij/hen over mee wil praten. Experts, organisaties, individuen, raadsleden, wijkraadsleden en ambtenaren ontmoeten elkaar onder de begeleiding van professionele gespreksleiders.

De stadsgesprekken zullen in de avonden plaatsvinden, zodat het voor de meeste mensen makkelijker is om te komen. Deelnemers krijgen ter plaatse een warme avondmaaltijd, een gratis exemplaar van [Een gedeelde geschiedenis](#) over ons koloniale verleden en slavernijverleden en/of een andere attentie als blijk van waardering voor hun tijd en inzet. In de uitnodiging vragen we Rotterdammers om eventuele drempels voor deelname kenbaar te maken, per situatie zullen we zorgen voor oplossingen t.a.v. toegankelijkheid (rolstoeltoegankelijkheid, gebarentolk, etc.).

Ook worden de volgende adviesraden uitgenodigd om kritisch mee te kijken vooraf, tijdens en na het participatieproces:

1. Brede Raad 010
2. Adviesraad Antiracisme & Inclusie
3. Young010
4. Burgerpanel Rotterdam
5. Expertpool Inburgering
6. Inclusiviteitspanel (intern)

Zij hebben de uitnodiging reeds ontvangen. Ieder van deze partijen zal zelf bepalen of en in welke mate zij betrokken zijn.

Verder biedt mijn.rotterdam.nl ook laagdrempelige digitale participatiemogelijkheden. Op dit moment wordt verkend hoe deze kunnen worden ingezet gedurende het participatieproces, ter aanvulling op de fysieke stadsgesprekken.

Transparantie en ruimte voor invloed

Het is belangrijk om bij het betrekken van Rotterdammers duidelijk te zijn over wat er met de input gebeurt. Daarom wordt vooraf met uw raad en met alle deelnemers het volgende afgesproken:

- Naar ideeën wordt geluisterd.
- In de tweede helft van ieder gesprek laat de gemeente zien wat de ambtelijke beleidsideeën tot dat moment al zijn.
- Van elk gesprek volgt een verslag, waarop deelnemers kunnen reageren of hun input goed begrepen is.
- Ambtenaren toetsen de opgehaalde ideeën aan de volgende randvoorwaarden: haalbaarheid (menskracht, middelen, taken en bevoegdheden van de gemeente), effectiviteit volgens wetenschappelijke inzichten en het coalitieakkoord.
- Alles wat *niet* het conceptbeleidskader haalt, wordt inzichtelijk gemaakt, gemotiveerd en als bijlage meegestuurd met het eindresultaat.
- Voordat er besluitvorming plaatsvindt, is er een terugkombijeenkomst met de deelnemers en wordt gereflecteerd op de belangrijkste uitkomsten en het proces zelf.
- Het eindresultaat dat de raad krijgt aangeboden laat nog ruimte voor aanpassingen van uw kant.

In het voorjaar van 2023 ontvangt uw raad het nieuwe samenlevingsbeleid. Zorgvuldigheid gaat hierbij voor snelheid: het tempo van het proces wordt mede bepaald door hoe de gesprekken en adviesrondes verlopen. Als gaandeweg blijkt dat iets belangrijks over het hoofd is gezien of een adviesraad om extra tijd vraagt, dan wordt binnen het redelijke afgewogen of dit meer ruimte en tijd vereist en wordt uw raad hierover geïnformeerd.

Inhoudelijke thema's

De stadsgesprekken worden gevoerd over onderstaande onderwerpen, geclusterd in twaalf thema's. Als tijdens de gesprekken blijkt dat er onderwerpen missen, dan krijgen deze een plek.

Stadsgesprek	Onderwerpen
1. Wanneer ervaar ik dat de overheid er ook voor (mensen zoals) mij is?	<i>Institutionele inclusie (in personeel en beleid)</i> <i>Wetenschappelijk samenlevingsbeleid</i> <i>Digitale inclusie</i> <i>Faciliteren: Voor en door Rotterdammers</i>
2. Wat heb ik nodig om gelijke kansen te krijgen? (bij een sollicitatie, op het werk, in het onderwijs)	<i>Arbeidsmarkt</i> <i>Onderwijs</i> <i>Leeftijdsciscriminatie</i>
3. Hoe kunnen we voorkomen dat ik geen huurhuis krijg vanwege mijn afkomst?	<i>Woningmarkt</i>
4. Hoe kunnen we opvang en huisvesting van vluchtelingen zo goed mogelijk organiseren in de stad?	<i>Zorgen over en draagvlak voor opvang en huisvesting in de stad</i> <i>Kwaliteit van opvang en huisvesting vluchtelingen</i> <i>Discriminatie op verblijfsstatus</i>
5. Hoe kunnen nieuwe Rotterdammers zich thuis voelen in Rotterdam?	<i>Bredere ondersteuning nieuwkomers</i>
6. Hoe kunnen LHBTIQA+ veilig zichzelf zijn en gelijke kansen krijgen?	<i>Seksuele en genderdiversiteit</i> <i>Veiligheid op straat</i>
7. Hoe zorgen we voor gelijkwaardigheid van m/v/x en het doorbreken van rolpatronen?	<i>Vrouwen- en Mannenemancipatie</i> <i>Veiligheid op straat</i>
8. Wat is er nodig voor gelijkwaardigheid en welzijn van Zwarte Rotterdammers?	<i>Anti-Zwart racisme</i> <i>Historisch bewustzijn</i> <i>Politie voor Iedereen</i>
9. Wat is er nodig voor gelijkwaardigheid en welzijn van Aziatische Rotterdammers?	<i>Anti-Aziatisch racisme</i> <i>Historisch bewustzijn</i>
10. Hoe kunnen Rotterdammers veilig en vrij hun geloof uiten?	<i>Moslimdiscriminatie/Islamofobie</i> <i>Antisemitisme</i> <i>Historisch bewustzijn</i>
11. Wat is er nodig om me met mijn beperkingen welkom te voelen in de stad en bij de gemeente?	<i>Validisme</i>
12. Hoe veilig en vrij is het om mijn mening te geven? (woke en anti-woke)	<i>Woke en vrijheid van meningsuiting</i>

Overige onderwerpen (tijdens of buiten stadsgesprek)

Veilige en gastvrije nachthoreca
Inclusie in de sport
Inclusie in de culturele sector
Samenleven in buitenruimte
Inclusief omgaan met klimaatverandering
Gezondheidsgevolgen van en discriminatie in zorg, welzijn, jeugd
Delen van kennis
Omgaan met discriminatie
Uitsluiting door armoede

Betrokkenheid van de raad

Een transparant en inclusief proces vraagt óók dat betrokken ambtenaren (beleids-)ideeën en intenties kunnen delen en verkennen met Rotterdammers, nog voordat deze ter besluitvorming zijn voorgelegd aan het college en uw raad. Hoewel dit niet de gebruikelijke route is, zijn er belangrijke redenen om dit te doen:

- Het is belangrijk om transparant te zijn over onze eigen ideeën en te laten zien dat de gemeente zelf kennis en deskundigheid in huis heeft, we willen op deze manier als overheid een betrouwbare (gespreks-)partner zijn.
- Veel Rotterdammers hebben eerder al hun input gegeven, bijvoorbeeld na Black Lives Matter. We willen laten zien dat er naar hen geluisterd is en deze input reeds een plek heeft gekregen in het beleid.
- Deelnemers kunnen zo de gemeente uitdagen en voornemens ter discussie stellen.

Ook raadsleden kunnen deelnemen aan de thematafels en ontvangen hiervoor een uitnodiging, die u ook kunt verspreiden in het eigen netwerk om een zo breed mogelijke vertegenwoordiging van Rotterdammers aan tafel te hebben. Het politieke debat in de gemeenteraad wordt gevoerd op het moment dat het college u een concept-beleidskader voorlegt (voorjaar 2023).

De input van deelnemers weegt zwaar. Maar de uiteindelijke besluitvorming van het beleid is een zuivere verantwoordelijkheid van het college en uw raad. Ook dit wordt duidelijk gecommuniceerd voorafgaand aan de gesprekken.

Samenlevingsbeleid op basis van de wetenschap

Behalve een grondig participatieproces is ook verwetenschappelijking van het samenlevingsbeleid één van de belangrijkste ontwikkelingen de komende tijd. Daarover gaat het volgende deel van deze brief.

Het college vindt het belangrijk dat bewezen effectiviteit zo veel mogelijk aan de basis ligt van beleidskeuzes en -interventies. Objectieve data en wetenschappelijke inzichten zijn onmisbaar om (de effectiviteit van) inburgeringsdienstverlening en discriminatiebestrijding te verbeteren. Ook de raad heeft deze wens van verwetenschappelijking geuit.

Ter aankondiging, het volgende:

- Naar aanleiding van het aangenomen initiatiefvoorstel 'Tegen discriminatie, voor gelijkwaardigheid' (20bb9347), heeft de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) samen met antidiscriminatiebureau RADAR in opdracht van de gemeente het *Rotterdam Inclusivity Project* opgezet. Dit project behelst een dashboard van alle beschikbare CBS- en discriminatiecijfers tot op wijkniveau inzichtelijk gemaakt, openbaar, op de kaart van Rotterdam. U vindt deze op: <https://inclusivitycity.nl/>.

Dit instrument biedt allerlei nieuwe mogelijkheden, zoals de correlatie zien tussen ervaren discriminatie en bijvoorbeeld armoede, opleidingsniveau en verschillen binnen een wijk en per wijk. In de aankomende jaren zorgt dit voor meer aanknopingspunten om gerichte interventies vanuit de gemeente in te zetten en gevolgen daarvan terug te zien in data. EUR en RADAR bieden daarbij verdiepende analyses op de data, aanbevelingen en structureel onderzoek door studenten om jaarlijks steeds meer kwalitatief inzicht te krijgen in wat werkt. De eerste rapportage van aanbevelingen nemen we dit najaar mee in de beleidsontwikkeling. De officiële lancering en communicatie over de website is later dit jaar.

- We toetsen het nieuwe samenlevingsbeleid aan de [checklist voor antidiscriminatie-interventies van het Kennisplatform Inclusief Samenleven \(KIS\)](#). KIS heeft honderden wetenschappelijk onderzoeken naar de effectiviteit van antidiscriminatie-interventies vergeleken en inzichtelijk gemaakt welke interventies niet effectief blijken, ook als dat volgens beleidsmakers wel aannemelijk lijkt. We gaan ook in gesprek met KIS om te verkennen of zij ons beleidsplan van aanbevelingen kunnen voorzien.
- Daarnaast laten we onze uitvoering van de nieuwe Wet inburgering de komende jaren door de EUR evalueren op de wijze van uitvoering, de effectiviteit en vergelijken met de aanpak van andere grote steden.

Vervolg

Ik hoop u op deze manier te hebben meegenomen op de ontwikkelingen op het dossier Samenleven. Overwegende dat u vlak voor het zomerreces de laatste voortgangsrapportage van *Relax* heeft ontvangen (zie 22bb4270 en begeleidende brief 22bb4268) en dat het najaar in het teken staat van beleidsontwikkeling, volgt er geen voortgangsrapportage van het vorige *Relax*-beleid meer.

Met vriendelijke groet,

Faouzi Achbar MBA MSc
Wethouder Welzijn, Samenleven, Sport, Digitale Inclusie